

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/67468,Relacje-polsko-zydowskie-w-powiecie-Dabrowa-Tarnowska-Archiwalna-sroda-na-Przystanku-Historia.html>
18.04.2024, 01:14

Relacje polsko-żydowskie w powiecie Dąbrowa Tarnowska. Archiwalna środa na „Przystanku Historia” - Kraków, 13 marca 2019

W Centrum Edukacyjnym IPN (ul. Dunajewskiego 8) referat pt. „Relacje polsko-żydowskie na terenie przedwojennego powiatu Dąbrowa Tarnowska w latach 1942-1945 - analiza wybranych przypadków” wygłosi Anna Brożek z Oddziałowego Archiwum IPN w Krakowie. Początek o godz. 18.

Powiat Dąbrowa Tarnowska stanowił jeden z najbardziej interesujących obszarów na terenie Generalnego Gubernatorstwa, jeśli chodzi o relacje polsko-żydowskie. Na terenie tym można dostrzec pełne spektrum różnych postaw społeczności polskiej wobec Żydów: od zaangażowania w ich ratowanie, poprzez obojętność, a skończywszy na zachowaniach zbrodniczych. Spojrzenie na relacje polsko-żydowskie na wspomnianym obszarze może być szczególnie interesujące, jeśli zostanie dokonane przez pryzmat dwóch rodzajów źródeł: materiałów archiwalnych (w tym dokumentów, akt procesów karnych, spisanych relacji i wspomnień) oraz relacji ustnych (wchodzących w zakres pola badawczego „historii mówionej”). Interującym zagadnieniem jest, jak te dwie odmienne kategorie źródeł w konfrontacji ze sobą mogą się uzupełniać, weryfikować bądź wykluczać.

Historiografia – mając ku temu swoje racje – najczęściej traktuje relacje ustne jako źródło podrzędne w stosunku do materiałów archiwalnych. Jednak unikatowość tego źródła polega m.in. na jego wytworzeniu podczas bezpośredniego kontaktu z drugim człowiekiem, możliwości uzyskania przez badacza informacji o nieudokumentowanych faktach oraz niuansowania informacji wynikających z dokumentacji archiwalnej. Nadto często właśnie relacje ustne mogą udzielić odpowiedzi na pytania o rzeczywiste motywy zachowań i ich

The poster is divided into several sections. At the top left, it reads 'Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie zaprasza'. Below this, the date and time are prominently displayed: '13 MARCA 2019 r. O GODZ. 18.00'. Further down, it specifies the event is part of the 'Archiwalne środy' cycle at the 'Przystanek Historia' center. A black and white photograph of three people is shown in the top right. The middle section features a painting of a town square with a church and people, with the title 'RELACJE POLSKO - ŻYDOWSKIE NA TERENIE PRZEDWOJENNEGO POWIATU DĄBROWA TARNOWSKA w latach 1942-1945 - analiza wybranych przypadków'. The speaker's name, 'Anna Brożek', is listed below. At the bottom, there are logos for the Institute of National Remembrance, the Krakow Branch, and the 'Przystanek Historia' center, along with a circular graphic divided into orange and blue halves.

konsekwencje na płaszczyznach zazwyczaj przez materiał archiwalny pomijanych. Na tym tle szczególnie interesujące dla badacza są przypadki, gdy można zestawić ze sobą materiały archiwalne i relacje ustne dotyczące tych samych faktów.

Złożoność stosunków polsko-żydowskich na terenie przedwojennego powiatu Dąbrowa Tarnowska autorka referatu zaprezentuje na czterech wybranych przykładach, omówionych na podstawie dokumentu archiwalnego i na podstawie relacji ustnych. Podda analizie następujące przypadki: ukrywanie się rodziny Grünów u małżeństwa Sołtysów i zabójstwo Karoliny Grün w Radgoszczy; egzekucja za pomaganie Żydom rodziny Mędałów i Władysława Starca w Szarwarku; ukrywanie się żydowskiej dziewczyny Mani Goldberg w okolicach Niecieczy oraz jej zamordowanie; pomoc udzielana Żydom przez Franciszka Borsę a sprawa pochwylenia członków rodziny Metzgerów podczas obławy w lipcu 1943 r. w Dąbrowie Tarnowskiej - Rudzie Zazamcze.